

Araştırma Makalesi

Yerel Halkın Yayla Turizm Farkındalığının İncelenmesi: Aydın İli Örneği

Examining the Local People's Awareness of Plateau Tourism: The Example of Aydın Province

Ozan ESEN

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı

ozan.esen@adu.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-1410-6282>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
03.08.2025	05.09.2025

Öz

Küresel çapta turizm sektöründe yaşanan gelişmeler, geleneksel deniz, kum ve güneş konseptinin ötesine geçerek destinasyonları alternatif turizm kaynaklarına yöneltmiştir. Yayla turizmi bu açıdan önem arz etmektedir. Aydın ilinin yayla turizmi potansiyeli olmasına karşın bu konuda bilimsel bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu kapsamda araştırmanın amacı yerel halkın yayla turizmi farkındalığının ortaya koyulmasıdır. Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün web sitesinde listelenen dokuz yayla için hazırlanan tanımlayıcı anket formu, nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, Aydın'da yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Evreni temsil edecek örneklem için olasılıksız örneklem türlerinden kolayda örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda 430 kişiye yüz yüze ulaşılmış, geçerli 407 anket formu üzerinden frekans analizleri gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda yerel halkın Paşa yaylası, Kahvecidere yaylası, Kavşit yaylası ve Madran yaylası hakkında bilgi sahibi olduğu, diğer yaylaların ise yerel halk tarafından bilinmediği ortaya çıkmıştır. Yerel halkın ziyaret dönemlerine bakıldığında genel olarak Aralık-Ocak-Şubat dönemlerinde yoğunlaştığı; ziyaret sıklığının da 1-2 olduğu görülmektedir. Yayla ziyareti en çok piknik yapmak amacıyla gerçekleştirilmektedir. Yaylaların genelde arkadaş ve akrabalarından öğrenildiği, bu kapsamda planlı bir tanıtım eksikliği olduğu sonucu göze çarpmaktadır. Yaylalarla ilgili en sık karşılaşılan sorunlar ise donatı eksikliği, yeme-içme yerlerinin eksikliği ve ulaşım problemleridir. Araştırma literatüre katkı sağlamanın yanı sıra yaylaların tanıtılması işlevini yerine getirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yayla, Yayla turizmi, Yerel Halk, Aydın, Sürdürülebilirlik

Abstract

Developments in the global tourism sector have moved destinations beyond the traditional concept of sea, sand and sun and directed them towards alternative tourism sources. Plateau tourism is important in this respect. Although Aydın province has a potential for plateau tourism, no scientific research has been found on this subject. In this context, the aim of the research is to reveal the awareness of the local people about plateau tourism. The descriptive survey form prepared for the nine plateaus listed on the website of the Aydın Provincial Directorate of Culture and Tourism was designed in accordance with quantitative research methods. The universe of the research consists of local people living in Aydın. Convenience sampling method, one of the non-probability sampling types, was preferred for the sample that would represent the universe. In this regard, 430 people were interviewed face-to-face, and frequency analyses were conducted on 407 valid survey forms. As a result of the analysis, it was revealed that the local people were aware of the Paşa Plateau, Kahvecidere Plateau, Kavşit Plateau and Madran Plateau, while the other plateaus were unknown to the local people. When the visit periods of the local people are examined, it is seen that the visits are generally concentrated in the December-January-February periods and the visit frequency is 1-2. Visits to the plateau are mostly for the purpose of picnicking. It is evident that plateaus are generally learned about from friends and relatives, and that there is a lack of planned promotion in this context. The most common problems encountered in the plateaus are lack of facilities, lack of

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Esen, O., 2025, Yerel Halkın Yayla Turizm Farkındalığının İncelenmesi: Aydın İli Örneği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 60(3), 2958-2979.

food and beverage places, and transportation problems. The research aims to contribute to the literature as well as to fulfil the function of introducing the plateaus.

Keywords: Plateau, Plateau tourism, Local People, Aydın, Sustainability

1. GİRİŞ

Turizm, ülke ekonomilerine ciddi katkılar sağlamakta ve turizme ilişkin sayısal veriler de turizmin gücünü göstermektedir (Pektaş, 2018). Turizmin gelişmesinde kitle turizminin önemli bir yeri bulunmaktadır. Kitle ve klasik turizm anlayışında deniz-kum-güneş anlayışına dayalı turizm ürünlerinin tüketildiği bilinmektedir. Ancak kitle turizminin uygulanması sebebiyle turizmin olumsuz ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri de gözlemlenmektedir (Pektaş, 2018; Karadağ, 2021). Li vd. (2022) büyük turist gruplarını çeken kitle turizminin, oldukça ticarileştiğini, ev sahipleri ile turistler arasında etkileşim için çok az fırsat sunduğunu belirtmiştir. Turistler, yerel halk ve diğer paydaşlar arasında kitle turizminin olumsuz etkileri konusunda artan bu farkındalık, “alternatif turizm” veya “özel ilgi turizmi” olarak adlandırılan yeni turizm türlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Jovicic, 2014). Pirselimoglu Batman ve Öner (2015) kitle turizmine alternatif olarak ekoturizm, sürdürülebilir turizm, macera turizmi, akıllı turizm, doğaya bağımlı turizm, yeşil turizm ve kültürel turizm gibi akımların ortaya çıktığını ifade etmişlerdir. Karadağ (2021) turist talebinin kişiye göre farklılaşacağını ve tek bir standart ürünle karşılanamayacağını, gelişen ve değişen bu talepler doğrultusunda, talep ve beklentileri karşılayacak yeni ürünler geliştirmek için fırsatlar yarattığını dile getirmiştir. Bu kapsamda alternatif turizmin doğanın, kültürün korunması ve turizm ürünlerinin çeşitlendirilmesi için bir araç olduğu belirtilmektedir (Pektaş, 2018). Alternatif turizm, turizm sektöründeki tüketiciler ve işletmeler arasında önem kazanmış olup, sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunurken, yüksek kaliteli ve yenilikçi turist hizmetleri sunmak için yeni fırsatlar yaratmaktadır (Kaliouska vd., 2023). Alternatif turizmin geliştirilmesinin, ilgili tüm paydaşlar için birçok fayda sağladığı açıktır (Agaliotou, 2015). Bu veriler ışığında yayla turizmi de önemli alternatif turizm seçeneklerinden birisi olarak yer almaktadır.

Yaylalar deniz turizmine alternatif oluşturabilecek, turizm sezonunu uzatarak gelir elde edilebilecek bir geçim kaynağı ve genellikle de yakın çevredeki insanların tercih ettiği alanlar olarak görülmüşken; günümüzde insanların yeşile duyduğu özlem, yeni yerler keşfetme ve doğal alanlara sahip çıkma anlayışı ile daha evrensel bir bakış açısıyla değerlendirilmeye başlamıştır (Doğanay, 2001; Zaman, 2001; Bekdemir ve Özdemir, 2002). Ayrıca kıyı şeritleri üzerindeki giderek artan yoğunluğunun, kaynakların aşırı kullanılmasına yol açması ve çevre üzerindeki olumsuz etkileri de turizmin çeşitlendirilmesi gerektiğini, dolayısıyla sürdürülebilir turizm kavramını gündeme getirmiştir (Çalışkan, 2025). Son yıllarda yaylalar, kendilerine has doğal, tarihi, kültürel ve estetik çekicilikleri ile hayatın rutininden kaçarak yeni tecrübeler edinmek isteyenlere, doğal ortamda tatil yapma arzusunda olan kişilere sunduğu olanaklar açısından dikkat çekmektedir. Klasik turizm faaliyetlerinden sıkılan turistler için yaylalar bir alternatif olarak değerlendirilmektedir. Bu açıdan yaylaların turizm faaliyetlerine açılması ve yaylalardaki turistik çekiciliklerin turistlerin ilgi ve beğenilerine sunulması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, turizm kırsal alanlar ve doğal alanlarda gerçekleştiğinde, çevrenin bütünleştirici bir parçası olarak gelişmekte, yerel kimliği korumakta, ekonomiye katkı sağlamakta (Fons, Fierro ve Patino, 2011; Ghaderi ve Henderson 2012) ve sağladığı ekonomik fayda ile yerel halkın göç etmesini önlemektedir.

İlgili literatür incelendiğinde yayla turizmi ile ilgili araştırmaların büyük çoğunluğunun Karadeniz yaylaları ile ilgili olduğu görülmektedir. Türkiye’de yaylacılık faaliyetlerinin yoğunluk gösterdiği ve yayla sayısının en fazla olduğu bölge Doğu Karadeniz’dir. Doğu Karadeniz kendine has topografyası, zengin bitki örtüsü ve faunası, ahşap sivil mimarisi, geleneksel yaşam tarzı ve yaylalarının yerleşim merkezlerine yakınlığı ile oldukça popülerlik kazanmıştır (Somuncu vd., 2012). Bu popülerlik akademik araştırmalara da yansımıştır. Ayrıca, Akyol & Çalık’ın (2022) araştırmasına göre, yayla turizmi ile ilgili 36 teze ulaşılmıştır. Araştırmalar turizm araştırmacıları kadar orman mühendisliği, peyzaj mimarlığı, coğrafya, tarım ekonomisi gibi bilim dallarında gerçekleşmiştir. Bu çalışmanın amacı, Aydın ili yerel halkının yayla turizmi farkındalığının değerlendirilmesidir. Aydın ilinde İl Kültür Turizm Müdürlüğü web sayfasında turizm ürünü olarak değerlendirilebilecek 9 yayla bulunmaktadır: Aydın’a 22 km mesafede bulunan Paşa Yaylası, Karacasu’daki Kahvederesi Yaylası, Bozdoğan’daki Bulgurlu Yaylası, Kuyucak’taki Sarıcaova ve Ömür Yaylaları, Çine’deki Madran Yaylası, Korumaz Yaylası Kavşit Yaylası, Necippazar Yaylası (Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, t.y). Gürcün (2011) Aydın ili yaylalarının turizm açısından potansiyele sahip olduğunu ve turizme açılması gerektiğini ifade etmiştir. Ancak, literatürde Aydın yaylalarını konu alan araştırma tespit edilememiştir. Bu doğrultuda araştırma özgünlük açısından oldukça değerli görülmektedir. Araştırmanın hem literatüre hem de ilin tanıtım süreçlerine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Yaylalar hem tarım ve hayvancılık hem de dinlenme ve eğlenme için kullanılan alanlardır (Doğanay, 2001). Yaylalarda düzenlenen etkinlikler, yayla kültürü ve bozulmamış doğa insanların ilgisini çekmiştir. Zamanla yayla kültüründeki yaşam tarzının hem yaylada ikamet edenler hem de diğer insanlar tarafından benimsenmesi, bir turizm çeşidi olarak yayla turizminin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Haberal, 2015). Yaylacılık faaliyetleri yüzyıllardır yapılmasına rağmen yayla turizmi oldukça yeni bir kavram olup turistlerin ilgisini yeni yeni çekmeye başlamıştır. Öncelikli olarak iç turizme hitap eden yayla turizmi, dış turizm talebi için de oldukça önemli bir yerdedir. Yayla turizmi, doğayla iç içe olmak isteyen insanlara hem isteklerinin yerine gelmesi hem de değişik kültürel hazlar almasına olanak sağlayan bir turizm türüdür (Kozak Akoğlan ve Bahçe, 2012). Kırsal turizm etkinliklerinden biri olan yayla turizmi, “insanların sağlık, dinlenme, spor yapma gibi amaçlarla yaylalara yönelik turistik seyahatlere katılmalarından doğan bir turizm çeşididir” (Albayrak, 2013). Yayla turizmi, büyük şehirlerde yaşayan insanları belirli bir süreliğine şehrin gürültü ve kirinden kaçırarak doğal bir ortamda dinlenme ve doğal yaşamla iç içe olma olanağı sunmaktadır (Taştan ve Kızıllırmak, 2019). Ayrıca önemli bir çevre sorunu olarak kabul edilen küresel ısınma sebebiyle sıcaklıkların artması, turistleri klasik deniz-kum-güneş istekleri yerine daha serin olan dağlık ve yaylalık alanlara yönlendirecektir (Çak, 2024).

Yayla turizmi kırsal/eko turizm faaliyetleri içinde önemi gün geçtikçe artan bir turizm çeşididir. 1990 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Yayla Turizm Projesi başlatılmıştır. Proje kapsamında, doğal değerlere yönelik potansiyelin zengin olması, sivil mimari karakterinin olması, kent merkezine ulaşımın kolay sağlanması, yöre halkının sosyal yapısının turizme yakın olması gibi kriterlere göre potansiyel taşıyan yaylalar tespit edilerek bölgelerin ulaşım, haberleşme ve konaklama gibi ihtiyaçlarının karşılanması üzerine projeler hazırlanmıştır. Bu alanlar incelendiğinde çoğunluğunun (26 tanesi) Doğu Karadeniz Bölgesi’ndeki yaylalar olduğu görülmektedir (Albayrak, 2013). Bununla birlikte Akdeniz, Ege ve İç Anadolu bölgesinde pek çok yayla da turizm açısından değerlendirilmektedir. İnsanların bölgelere göre yaylaya çıkma nedenleri farklılık göstermektedir. Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde halk hayvan otlatmak için yaylalara çıkarken; Doğu Karadeniz ve İç Anadolu bölgesinde bu amaç hem hayvan otlatmak hem de hayvanların kışın yiyeceği otları toplamaktır. Bunların yanı sıra insanlar özellikle yaz sıcaklarından kaçmak için yaylalara gitmektedir /göç etmektedir. Akdeniz ve Ege bölgelerinde yaşayan insanlar da özellikle serin bir hava sunması nedeniyle ve doğayla iç içe olmak için yaylaları tercih etmektedir (KTBa, 2020).

Yayla turizminin geleneksel turizm anlayışından farklı bir tür olarak hem Dünya hem de Türkiye’de önemi giderek artmaktadır (Haberal, 2015). Bu nedenle farklı alanlarda yaylacılık ve yayla turizmi üzerine pek çok araştırma gerçekleştirilmiştir: Bunlar arasında Bilgiç (2007) Sakarya Yaylalarının SWOT Analizi; Sezer (2015) Doğu Karadeniz Giresun Yaylaları; Bilici ve Işık (2018) Rize Yaylaları; Batman, Kurtaslan, Demirel (2019) Doğu Karadeniz Bölgesi’nde Yayla Turizminin Değerlendirilmesi; Çalık vd., (2021) Gümüşhane’de Yayla Turizmi; Koryucu (2016) Adana İline Bağlı Pozantı İlçesi Yaylaları; Doğaner (2021) Çukurova Kadirli Yaylasını; Dönmez ve Topaloğlu (2016) Muğla Karabağlar Yaylası SWOT Analizi; Özer ve Batman (2022) Yalova Erikli Yaylası SWOT Analizi; Pirselimioğlu ve Demirel (2012) Trabzon Çalköy Yaylası SWOT Analizi; Yürüdü & Dicle (2011) Tokat Çamiçi Yaylası Potansiyeli; Ekşioğlu ve Zeybek (2021) Yayla Turizmi Açısından Kürtün Yaylaları; Sabur ve Cömert (2024) Perşembe Yaylasının Gastronomi Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi; Özdemir & Gültekin (2025) Devlet Ormanlarındaki Yayla Alanlarının Yönetimi araştırmaları yer almaktadır.

Bilgiç (2007), Sakarya yaylalarının turizm açısından pazarlanabilir nitelikte olup olmadığını araştırdığı çalışmasının sonucunda Sakarya ilinin yayla turizmi açısından pazarlanmasını uygun bulmuştur. Ancak diğer araştırma sonuçlarında da görüldüğü gibi altyapı sorunları (ulaşım, konaklama, su, elektrik) en temel sorunlar olarak görülmektedir. Doğa ve yerel mimarinin korunamaması, yeterli tanıtımın olmaması, Sakarya yaylalarının Yayla Turizm Merkezi olarak ilan edilmemiş olması (Doğu Karadeniz’de sayıca oldukça var), mülkiyet sorunları ve denetimsizlik gibi pek çok sorun ile karşılaşilmektedir. Sakarya ilinin konum itibarı ile büyük illere (İstanbul-Ankara) yakınlığı, sayıca oldukça yeterli yaylaya (20 yayla) sahip olduğu, sunduğu rekreasyon faaliyetleri (ata binme, yamaç paraşütü, motokros ve bisiklet, doğa gözlemciliği, fotoğrafçılık vd.) büyük avantajlara sahiptir.

Dalgıç ve Birdir’e göre (2015), yayla turizmine katılan kişilerin seyahat motivasyonları yaş aralıklarına göre farklılık göstermektedir. Ayrıca bireylerin algılanan değer ve tatmin düzeylerinin sadakatleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Sezer ve Kılıç (2015), Doğu Karadeniz Giresun’da yer alan Kulakkaya yaylasını ziyaret edenlerin bakış açılarını ölçmeye yönelik gerçekleştirdiği araştırmada, yaylayı ziyaret

edenlerin tatmin düzeylerinin yüksek olduğu ve ziyaret nedeninin yaylanın doğal güzelliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bilici ve Işık (2018), Rize yaylalarını bölgesel kalkınma açısından ele almıştır. Yaylaların potansiyelinin tam olarak değerlendirilmesi bölgesel kalkınmaya destek olurken aynı zamanda bu alanların korunmasını da sağlamaktadır. Dönmez ve Topaloğlu (2018), Muğla Karabağlar Yaylası'nın turizm potansiyelini SWOT analiziyle incelemiştir. Analize göre, yayla ılıman iklimi, samimi halkı, zengin bitki örtüsü ve büyük turistik merkezlere olan yakınlığı gibi güçlü yönlerle sahiptir. Ancak, yöre halkının turizm bilincinin yetersiz olması ve girişimcilik faaliyetlerinin başarısız olması gibi zayıf yönler bulunmaktadır. Ayrıca, yaylanın tur programlarında yer almaması ve tanıtım eksikliği gibi ciddi tehditlerle karşı karşıya olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, konaklama ve marka değeri gibi konularda da eksiklikler bulunmaktadır.

Batman vd., (2019), Doğu Karadeniz Bölgesi'nin yayla turizmin SWOT analizini gerçekleştirmiştir. Yöre doğal (doğa, manzara, nehir, flora, fauna vd.), kültürel (festivaller, geleneksel mimari ve folklorik değerler), tarihi, rekreasyon ve turizm (Doğa yürüyüşü, Yürüyüş, Tırmanış, Kampçılık, Piknik, Ata binme, Yamaç paraşütü, Flora/Fauna incelemesi) zenginlikleriyle oldukça güçlü yanlara sahiptir. Öte yandan bölgede tarım ürünlerinde azalma, altyapı yetersizliği ve güneşli gün sayısının düşüklüğü gibi doğal ve teknik sorunlar öne çıkmaktadır. Ulaşım zorlukları ve kaçak yapılaşmayı önleyemeyen yasalar, bölgenin gelişimini engellemektedir. Yaylalarda mülkiyet sorunları çözilememekte; yetersiz tanıtım ve şehirler arası iletişim eksikliği ise turizm ve bölgesel iş birliğini olumsuz etkilemektedir.

Çalık vd.'nin (2021) Gümüşhane'deki yayla turizmi üzerine yaptığı araştırma, bölgenin potansiyeline rağmen çeşitli eksiklikler olduğunu göstermiştir. Araştırmaya göre, Gümüşhane'de yayla turizmini etkin bir şekilde değerlendirmek için tesis, altyapı, insan kaynağı ve girişimcilik alanlarında yetersizlikler bulunmaktadır. Konaklama tesislerinin azlığı ve hijyen sorunları, turistlerin tercihini olumsuz etkilerken, gıda güvenliği açısından da yerel ürünlerin saklanma koşulları yetersizdir. Ayrıca, sürdürülebilirlik ilkelerine uyulmadan inşa edilen konaklama tesisleri, bölgede mimari bir kirliliğe yol açmaktadır. Yaylacılık faaliyetleri henüz başlangıç seviyesinde olduğundan katılımcıların genel olarak olumlu etkilere odaklandığı görülmektedir.

Doğaner (2021) Çukurova'da yer alan Kadirli Yaylası'nı'na yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Yaylanın özellikle yaz aylarında serinlik açısından başta çocuklar ve yaşlılar olmak üzere kalanlara büyük bir rahatlık sağladığı görülmektedir. Yaylada kartal, şahin, doğan gibi yırtıcı kuşlar bir çekicilik ögesi olarak değerlendirilmektedir. Akarsular ve bitki örtüsü de görülmeye değer çekiciliklerdir. Kadirli ve Sumbas ilçelerindeki bazı yaylalarda tarımcılık faaliyetlerinin ön planda olduğu görülmektedir. Ekşioğlu ve Zeybek (2021) Kürtün yaylalarını (Gümüşhane) turizm açısından incelemiştir. Buna göre yaylalar iklim özellikleri açısından, peyzaj değerleri, kırsal öğelerin ağırlıklı olduğu geleneksel hayat biçimi, dağcılık/tırmanışlar, atlı doğa gezisi, trekking, yamaç paraşütü, flora/fauna incelemesi, jeep safari vb. doğa sporlarına uygun alanları ile yayla turizmine son derece elverişlidir. Ancak başta tanıtım yetersizliği ve alt yapı sorunu olmak üzere hizmet kalitesi ve organizasyon eksikliği görülmektedir.

Özer ve Batman, (2022) Yalova ili sınırları içerisinde yer alan Erikli Yaylası'nın ekoloji temelli turizm potansiyelini ortaya koymak üzere gerçekleştirdiği araştırma sonucuna göre, bölgenin dört mevsim yayla turizmi için kullanılabilir olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma katılımcıları %32,9'luk bir oranla ilk sırada sulak alanları ziyaret etmektedir. Sabur ve Cömert (2024), Aybastı ilçesinin yerel gastronomi kültürü ve Perşembe yaylasının gastronomi turizmi potansiyeli üzerine araştırma gerçekleştirmişlerdir. Sonuçlar incelendiğinde Aybastı'ya ait yöresel yemeklerin Perşembe yaylasında faaliyet gösteren restoran menülerinde yer alma durumunun sınırlı olduğunu ortaya koyulmuştur. Özdemir ve Gültekin (2025), Düzce'deki yayla alanlarının yönetimini mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde incelemiştir. Çalışmanın temel sonucu, yaylaların sürdürülebilir yönetimi için mevcut mevzuatın yetersiz olduğu ve revize edilmesi gerektiğini göstermiştir. Bu sebeple, yayla sınırlarının netleştirilmesi, kaçak yapılaşmanın önlenmesi ve kira sistemlerinin düzenlenmesi gibi konularda yeni yasal düzenlemeler yapılması önerilmiştir.

2.1. AYDIN

Araştırma kapsamında Aydın ilinin yayla turizmi konu olarak ele alınmıştır. Aydın ili Türkiye'nin önde gelen turizm destinasyonlarından biri olarak nitelendirilmektedir. İlin en önemli geçim kaynağı tarım iken ikinci sektör turizmdir. Aydın ili doğal, sosyo-kültürel, ekonomik ve psikolojik pek çok turizm çekicilik unsuruna sahiptir. Kent başta iklim özellikleri olmak üzere, 150 km uzunluğundaki sahil şeridi, plajları, kanyon ve milli parkları, 9 müze ve 23 ören yeri ile dikkat çeken turizm arzına sahiptir. Bunun yanı sıra Aydın ili konaklama açısından da hem tesis hem de yatak sayısı olarak bir potansiyele sahip olduğunu söylemek mümkündür.

(Bakınız Tablo 1). Aydın ili Mayıs 2024 ayı itibarı ile toplam 486 tesis 28.629 oda ve 57.258 yatak kapasitesine sahiptir.

Tablo 1: Aydın İli İşletme, Yatırım ve Belediye Belgeli Tesis Sayısı (Temmuz 2025)

	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
İşletme ve Yatırım Belgeli Tesisler	148	18.215	36.430
Basit Konaklama Belgeli Tesis	338	10.414	20.828
TOPLAM	486	28.629	57.258

Kaynak: (Kültür ve Turizm Bakanlığı, aydin.ktb.gov.tr/).

İl Kültür Turizm Müdürlüğü web sayfasında başlıca 9 yayla bulunmaktadır, ancak bu yaylalar hakkında bilgiler oldukça az ve sınırlıdır. Yapılan Literatür taraması sonucunda, Aydın yaylaları ile ilgili literatürün zenginleştirilmesi gereken bir konu olduğu görülmüştür.

Paşa Yaylası: Aydın merkezden yaklaşık 25 kilometre uzaklıkta olup il merkezinin kuzeyinde yer alan Cevizli Dağı'nda 1200 metre yükseklikte yer alır. Tertemiz havasının yanı sıra; kızılçam, karaçam ve ardıç ağaçlarından oluşan bir bitki örtüsüne sahiptir. Yaylada Aydın Belediyesi'ne ait kullanılmayan bir otel bulunmaktadır. Bunun dışında özel mülkiyete ait eski yayla evleri ile piknik ve kamp alanları bulunmaktadır. Şehrin doğusunda yer alan Yılmazköy üzerinden ulaşılabilen yaylanın bitki örtüsü ve manzarası yürüyüş meraklılarına sporun yanında adeta görsel bir şov sunmaktadır (Türkiye Kültür Portalı, t.y).

Kahvederesi Yaylası: Karıncalı Dağ'da bulunan Kahvederesi, efelerin toplanma alanı olarak anılmaktadır. Çakırcalı Mehmet, Demirci Mehmet Efe gibi birçok efenin bu bölgeye gelerek toplantı yaptığı bilinmektedir. Kestane ve çam ormanlarıyla çevrili olan Kahvederesi Yaylası yazın serin ve temiz havasıyla, kışın kar manzaraları içerisinde yürüyüş yaparak doğa ve temiz havanın keyfinin çıkarabileceği bir yer olarak bilinmektedir (T.C Karacasu Kaymakamlığı, 2020).

Madran Yaylası: Aydın'ın en yüksek zirvesi olan 1792 metrelik Madran Dağı'nda konumlanan Madran Yaylası, Çine ilçesinin doğusunda yer alır ve aynı zamanda Çine, Yenipazar ve Bozdoğan ilçelerinin ortak yaylasıdır. Yayla zengin tabiat varlıklarıyla, şifalı otları, dünyaca ünlü su kaynakları ve doğasıyla eko turizm açısından zengin fırsatlar sunmaktadır. Öte yandan yürüyüş tutkunları için Madran Dağı zirvesine ulaşıldığında Karıncalı Dağı, Aydın Dağları, Gökbel ve Menteşe Dağları'nı daha yakından gözlemleme imkanı sağlamaktadır (Yeni Söke, 2025).

Kavşit Yaylası: Aydın'ın Çine ilçesine bağlı olan Kavşit Köyü'nde bulunan Kavşit Yaylası, doğal güzellikleri ve içerisinde barındırdığı hayvanlarıyla misafirlerini büyülemektedir. Köyün ilerisinde bulunan Kavşit Yaylası ve Kavşit Barajı, bahar ve yaz aylarında birçok vatandaşı ağırlayıp güzel bir piknik alanı sunmaktadır (Yeni Söke, 2024).

Sarıcaova ve Ömür Yaylaları: Her iki yayla Kuyucak ilçesinde yer almakta olup, ormanlarla kaplı yaylalardır (T.C Kuyucak Kaymakamlığı, t.y.)

Bulgurlu/ Bulgur Yaylası: Bozdoğan ilçesinde bulunmaktadır (Aydın Vakfı, t.y).

Korumaz Yaylası: Geleneksel yayla yaşamının sürdürüldüğü nadir yerlerden biridir. Burada yaşayan halk, tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlar. Yaylanın doğal güzellikleri, özellikle fotoğraf tutkunları için büyük çekicilik oluşturmaktadır (Yeni Söke, 2025).

Necipazar Yaylası: Yemyeşil ormanları ve geniş meralarıyla ünlüdür. Fotoğrafçılar ve doğa yürüyüşçüleri için vazgeçilmez bir güzergâh olan yayla, temiz havasıyla da sağlık turizmi açısından önem taşır. Ayrıca yerel halkın hayvancılık faaliyetlerinde bulunduğu bu alanda doğal ürünler elde edilmektedir (Yeni Söke, 2025).

3. AMAÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın amacı, Aydın ilinde yaşayan yerel halkın yayla turizmi farkındalığının değerlendirilmesidir. Bu kapsamda araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği tercih edilmiştir. Anket tekniği araştırmacıya kısa sürede istenilen örneklem grubundan bilgi toplanmasını sağlamaktadır, böylece tüm popülasyona dair çıkarımlar yapılmaktadır. Pazar araştırmaları, kamuoyu yoklamaları, sağlık bilimleri ve sosyal bilim araştırmalarında sıkça başvurulan yöntemlerden biridir (Scheuren, 2004). İki temel anket türü

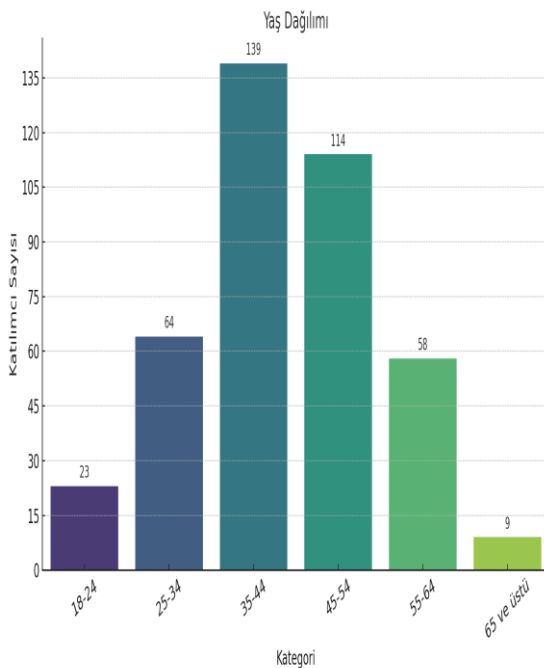
vardır: Tanımlayıcı ve analitik anketler. Tanımlayıcı bir anket, herhangi bir hipotez varsaymaz; bunun yerine, ilgi duyulan sonucun genel eğilimlerini, insidansını (görülme sıklığı) ve prevalansını (yaygınlık) anlamak amacıyla veri toplamak için kullanılır. Analitik bir anket ise, ankette toplanan faktörler arasındaki ilişkiyi test eden hipotez odaklı bir soruya dayanır. Her iki yaklaşım da kapsam açısından genişir ve araştırmacının sorusuna uygun şekilde uygulandığında oldukça faydalıdır (Kelley-Quon, 2018). Tanımlayıcı anketler, olayların *ne, nerede, ne zaman* gibi sorularını ele alır; bu yöntemler hipotez test etmez (Shona, 2019). Bu bilgiler doğrultusunda, Aydın ili yerel halkının yayla turizmi farkındalığını ölçmek için araştırmada tanımlayıcı anket kullanılmıştır. Anket soruları Sezer ve Kılıç, (2015), Koruyucu (2016), Sekban, Bekar ve Acar (2018), Özer ve Batman (2022) araştırmalarından esinlenilerek hazırlanmıştır. Anket formu 2 kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koyan 5 sorudan ve ikinci kısım katılımcıların yayla turizmi farkındalığını belirlemek üzere 6 sorudan oluşmaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulu, “Yerel Halkın Yayla Turizm Farkındalığının İncelenmesi: Aydın İli Örneği” başlıklı araştırma projesini incelemiş ve 17/04/2025 tarihinde 22/11 sayılı kararla, çalışmanın etik açıdan uygun olduğu oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Araştırmanın evrenini, Aydın’da yaşayan yerli halk oluşturmaktadır. 2023 yılı verilerine göre Aydın ili nüfusu 1.161.702’dir (TÜİK, 2024). Nicel araştırmalarda örneklem sayısı evrenin büyüklüğüne ve güven düzeyine, hata payı ve varyans büyüklüğüne göre belirlenir. Evreni temsil edecek örnekleme için olasılıksız örnekleme türlerinden kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme araştırmacıya zaman ve ekonomik açıdan büyük üstünlük sağlayan ve sosyal bilimlerde sıkça başvurula bir yöntemdir (Etikan, Musa ve Alkassim, 2016). Bu doğrultuda, evreni temsil edecek katılımcı sayısı %95 güven düzeyinde 384’tür (Krejcie ve Morgan 1970; Cohen,1988). Sezer ve Kılıç (2015) 125, Dalgıç ve Birdir (2015) 231, Koruyucu (2016) 300, Sekban vd., (2018) 138 kişiye anket uygulamıştır. Bu araştırma kapsamında 430 kişiye ulaşılmıştır. Yapılan diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında, örneklemin güvenilirlik açısından tatmin edici düzeyde olduğu ifade edilebilir. Anket, Ocak-Haziran 2025 tarihleri arasında 430 kişiye yüz yüze uygulanmıştır. Geçersiz olan 23 anket ayıklandıktan sonra analize uygun olan 407 anket olduğu saptanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS istatistik programına yüklenerek frekans analizi ile yorumlanmıştır.

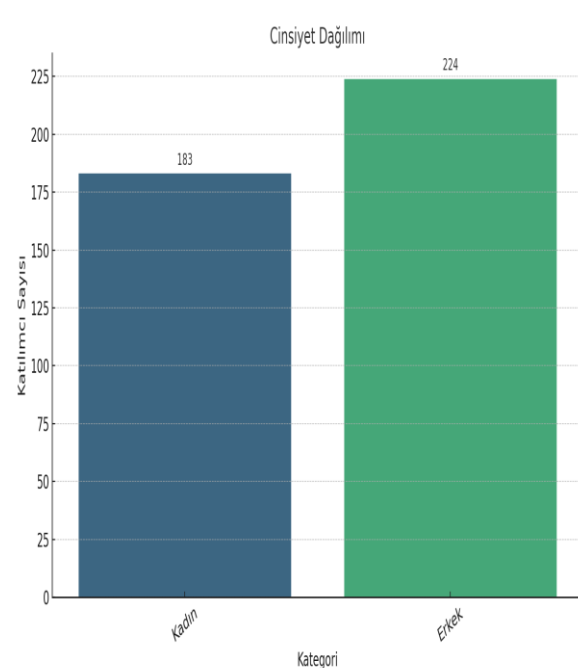
4. BULGULAR

Araştırmada önemli bir turistik destinasyon olarak kabul edilen Aydın ilinde bulunan yaylalar incelenmiştir. Yaylalara ilişkin mevcut durum yerel halk tarafından değerlendirilmiş geçerli 407 anket sonucunda çeşitli veriler elde edilmiştir. Alan çalışması sonucunda elde edilen bulgular aşağıda grafiklerle sunulmuştur. İlk 5 grafik katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koymayı, diğer 6 grafik ise yerel halkın Aydın ili yaylalarına olan farkındalıklarını ölçmeyi amaçlamaktadır.

Şekil 1: Yaş Dağılımı

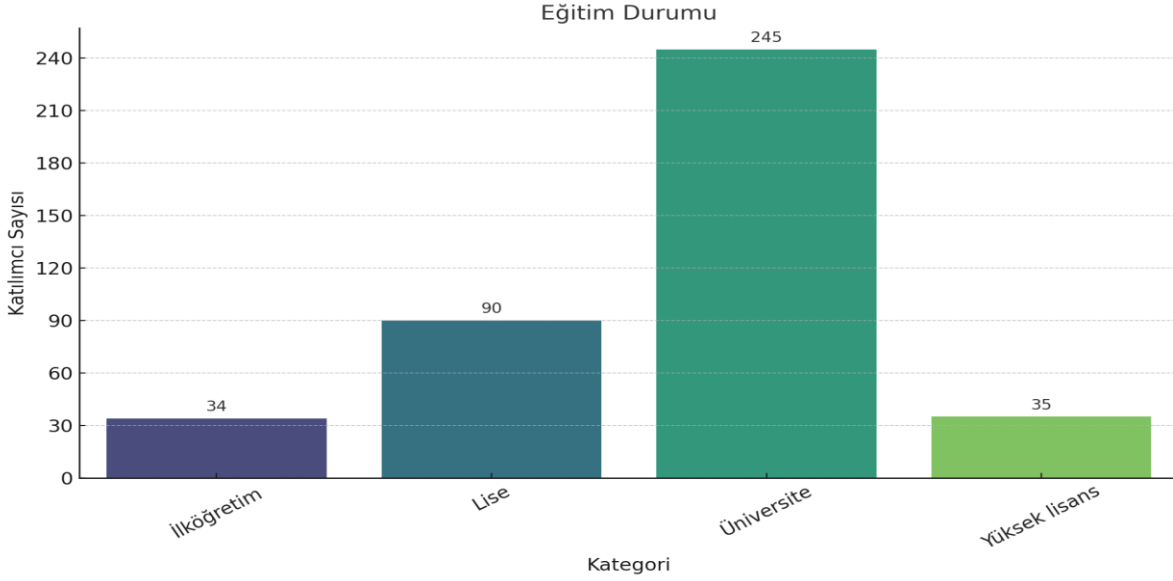

Şekil 2: Cinsiyet Dağılımı

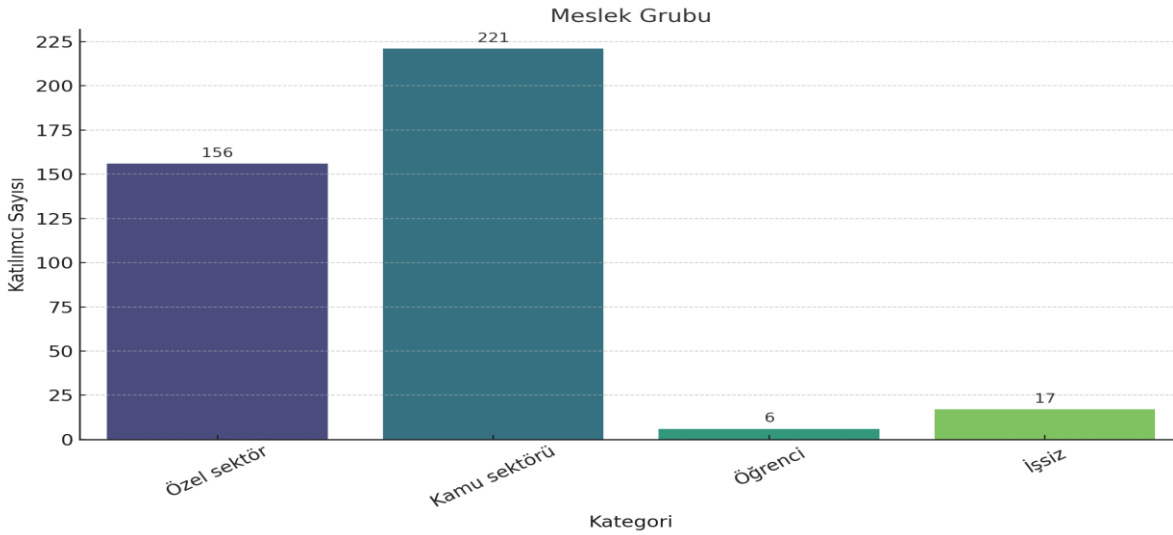
Ankete katılan toplam 407 bireyin demografik özellikleri değerlendirildiğinde; yaş dağılımında 35-44 yaş grubu en yüksek oranla (%34,2) ankete katılım sağlamıştır. Bunu %28 ile 45-54 yaş grubu izlemektedir. Genç ve ileri yaş gruplarının katılım oranlarının nispeten daha düşük olduğu görülmektedir. Cinsiyet dağılımında erkeklerin oranının (%55) kadınlardan (%45) daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 3: Katılımcıların Eğitim Durumu

Eğitim durumu açısından değerlendirildiğinde, katılımcıların önemli bir kısmının (%60,5) üniversite mezunu olduğu ve lise mezunlarının da (%22,2) yüksek bir oranda olduğu görülmektedir. Yüksek lisans mezunları %8,6 ile daha düşük seviyededir. Bu durum, katılımcıların eğitim düzeyinin genel olarak yüksek olduğunu göstermektedir.

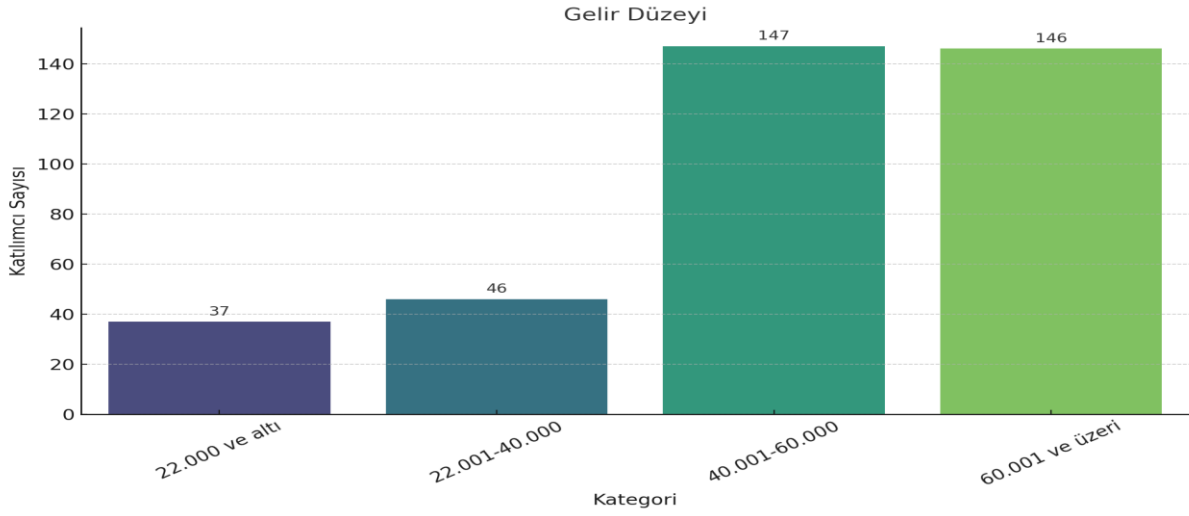
Şekil 4: Katılımcıların Mesleki Dağılım Grafiği

Katılımcılara İlişkin Mesleki Dağılım Grafiği incelendiğinde, katılımcıların en büyük oranını kamu sektörü çalışanlarının oluşturduğu, bunu özel sektör çalışanlarının izlediği, öğrenci ve işsiz kategorilerinin ise nispeten daha düşük bir yüzdeye sahip olduğu görülmektedir. Kamu Sektörü (%55,25); Ankete katılanların en büyük bölümünü, 221 kişi ile kamu sektörü çalışanları oluşturmaktadır. Bu bulgu, kamu çalışanlarının yayla turizmi konusuna daha fazla ilgi duyduğuna işaret etmektedir. Özel Sektör (%39); Katılımcıların önemli bir kısmını, 156 kişi ile özel sektör çalışanları temsil etmektedir. Özel sektörün yayla turizmine olan ilgisi, bu alanda potansiyel yatırım ve iş fırsatlarının olduğunu gösterebilir. İşsiz (%4,25); İşsiz bireyler, 17 katılımcı ile anketin küçük bir bölümünü temsil etmektedir. Bu grubun yayla turizmine yönelik farkındalık ve beklentilerinin, yaylalarda istihdam yaratma potansiyelini değerlendirme açısından incelenmesi yararlı olacaktır. Öğrenci (%1,5); En düşük katılımcı sayısı, 6 kişi ile öğrenci grubunda görülmüştür. Bu durum, anketin öğrencilere

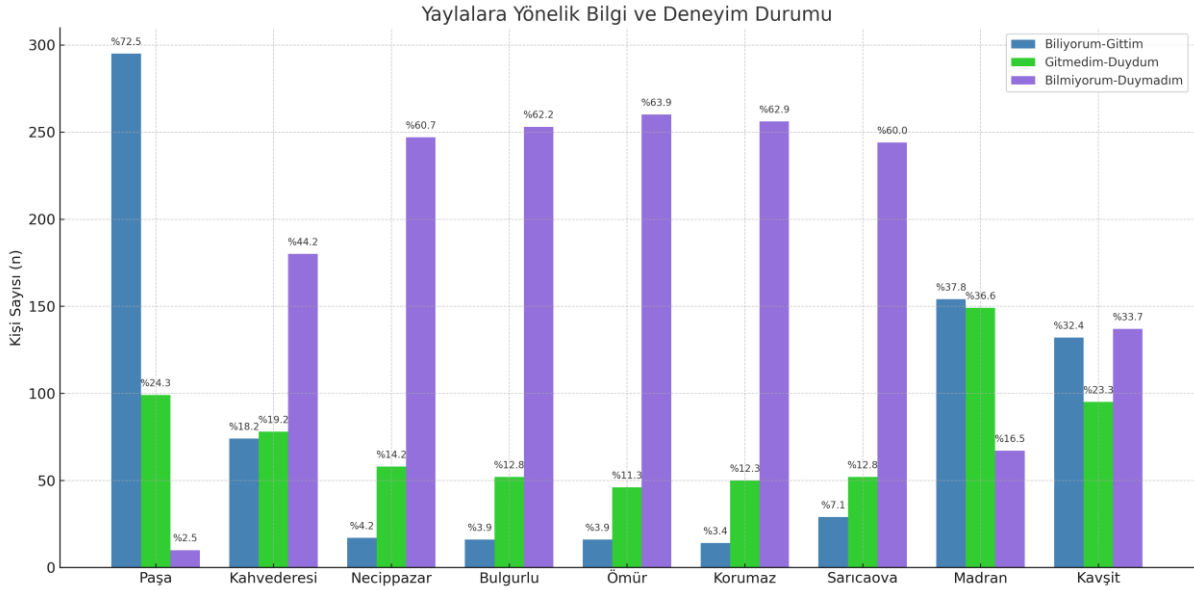
ulaşma zorluğunu veya öğrencilerin yayla turizmine olan ilgisinin henüz yeterince gelişmemiş olduğunu düşündürebilir. Ancak, genç neslin bu konuya dahil edilmesi, yayla turizminin sürdürülebilirliği bağlamında önem taşımaktadır.

Şekil 5: Katılımcıların Gelir Dağılımı

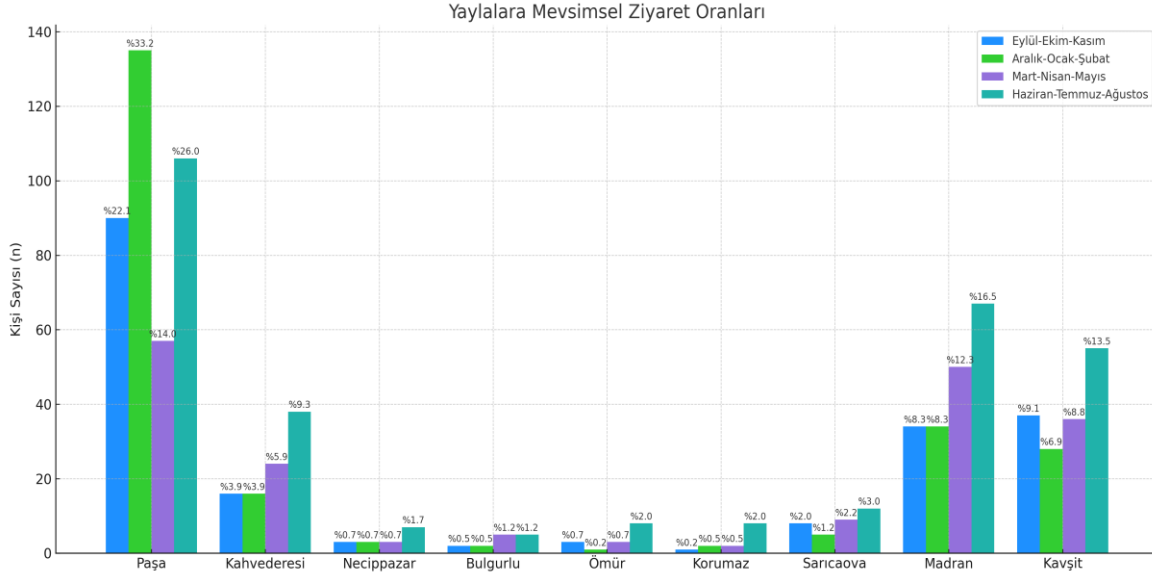

Gelir düzeylerine bakıldığında katılımcıların çoğunlukla orta ve yüksek gelir seviyesine sahip olduğu anlaşılmaktadır. 40.001-60.000 TL gelir aralığında %39,1, 60.001 TL üzeri gelir grubunda ise %38,8 katılımcı bulunmaktadır. Düşük gelir seviyesindeki katılımcıların oranı ise daha azdır. Bu durum araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun yaylaları ziyaret etme konusunda yeterli gelire sahip olduğuna işaret etmektedir.

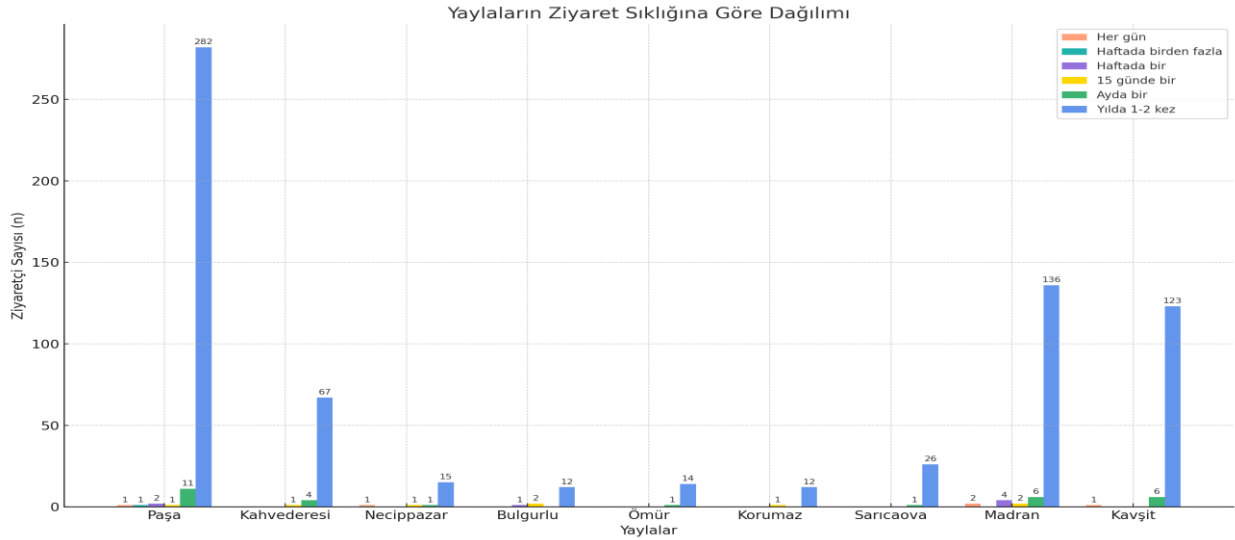
Şekil 6: Katılımcıların Yaylalara Yönelik Bilgi ve Deneyim Durumu

Yayla farkındalığı ve ziyaret sıklıkları açısından incelendiğinde, Paşa Yaylası en yüksek bilinirliğe (%72,48) sahip olup katılımcılar tarafından sıklıkla ziyaret edilen bir alan olarak öne çıkmaktadır. Bunu Madran Yaylası (%37,84) ve Kavşit Yaylası (%32,43) izlemektedir. Diğer yaylaların tanınırlık düzeylerinin oldukça düşük olduğu anlaşılmaktadır. Şekil 6 Aydın'daki yaylalar arasında farkındalık ve ziyaret edilme oranlarında ciddi farklılıklar olduğunu göstermektedir. Paşa, Madran ve Kavşit yaylaları nispeten daha yüksek bilinirliğe sahipken, diğer yaylalar için farkındalık düzeyi oldukça düşüktür. Elde edilen veriler, Aydın ilindeki yayla turizmi potansiyelinin büyük ölçüde Paşa, Madran ve Kavşit yaylalarında yoğunlaştığına işaret etmektedir. Diğer yaylaların turizm potansiyelini harekete geçirebilmek için öncelikle farkındalıklarını artırmaya yönelik yoğun tanıtım ve altyapı çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle "% Gitmedim-Duydum" kategorisindeki yüksek oranlar, doğru pazarlama ve erişilebilirlik iyileştirmeleriyle bu yaylaların ziyaretçi sayısının artırılabilirliğini göstermektedir.

Şekil 7: Yaylaların Mevsimsel Ziyaretçi Dağılımı

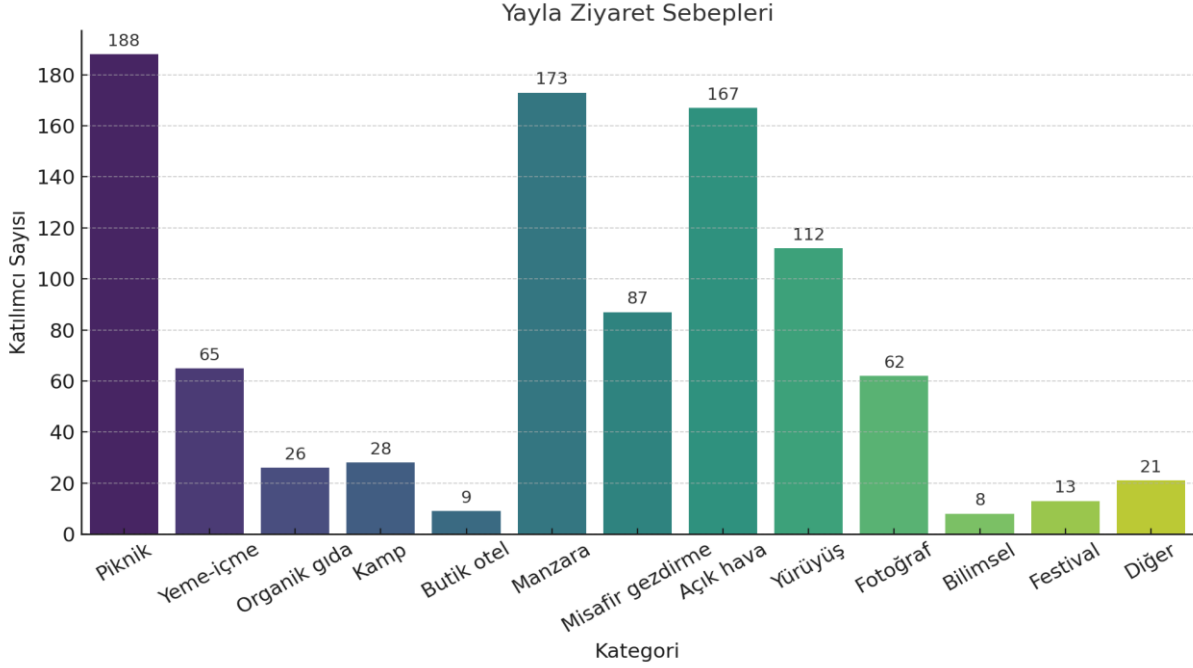
Mevsimsel ziyaret tercihleri açısından yayla ziyaretlerinin genel olarak Aralık-Ocak-Şubat (%33,17) ve Haziran-Temmuz-Ağustos (%26,04) dönemlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Paşa Yaylası bu iki dönemde en çok tercih edilen yayla konumundadır. Madran ve Kavşit Yaylaları da önemli ziyaret oranlarına sahiptir. Şekil 7, yaylalara ziyaretlerin mevsimsel olarak belirgin farklılıklar gösterdiğini ve bu ziyaretlerin ağırlıklı olarak kış ve yaz aylarında gerçekleştiğini göstermektedir. Paşa Yaylası, her mevsimde en yüksek ziyaretçi oranına sahip yayla olarak dikkat çekmektedir. Yerel halkın mevsimsel tercihleri incelendiğinde, yaylaların en yoğun ziyaretçi dönemleri kış ve yaz aylarıdır. Paşa Yaylası, her iki dönemde de öncülüğünü koruyarak Aydın'ın en önemli yayla turizmi destinasyonu olduğunu ispat etmektedir. Madran ve Kavşit Yaylaları da belli bir ziyaretçi kitlesini çekmektedir. Diğer yaylaların turizme kazandırılması için bu yaylaların kış sporları veya yaz rekreasyonel aktiviteleri gibi belirli mevsimlere yönelik cazibe merkezleri haline dönüştürülmesi, altyapı ve tanıtım çalışmalarının ise bu doğrultuda planlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Şekil 8: Yaylaların Ziyaret Sıklığına Göre Dağılımı

Ziyaret sıklığı bakımından ise katılımcıların büyük çoğunluğunun yılda 1-2 kez (%69,29) Paşa Yaylası'na gittikleri anlaşılmaktadır. Madran, Kavşit ve Kahvederesi yaylaları da katılımcılar tarafından yılda 1-2 kez ziyaret edilmektedir. Diğer yaylalar açısından ziyaret sıklıkları genel olarak düşük seviyede kalmaktadır. Şekil 8, Aydın'daki yaylaların ziyaret edilme sıklığı açısından büyük oranda "yılda 1-2 kez" kategorisinde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, yaylaların genellikle özel günler, tatiller veya mevsimsel etkinlikler gibi belirli zamanlarda ziyaret edildiğini, günlük veya haftalık rutinlerin bir parçası olmadığına dikkat çekmektedir. Elde edilen veriler, yerel halkın yaylaları ağırlıklı olarak yılda birkaç kez, tatil veya özel zamanlarda ziyaret ettiğini belirtmektedir. Paşa Yaylası bu kategoride açık ara öncülüğünü sürdürürken,

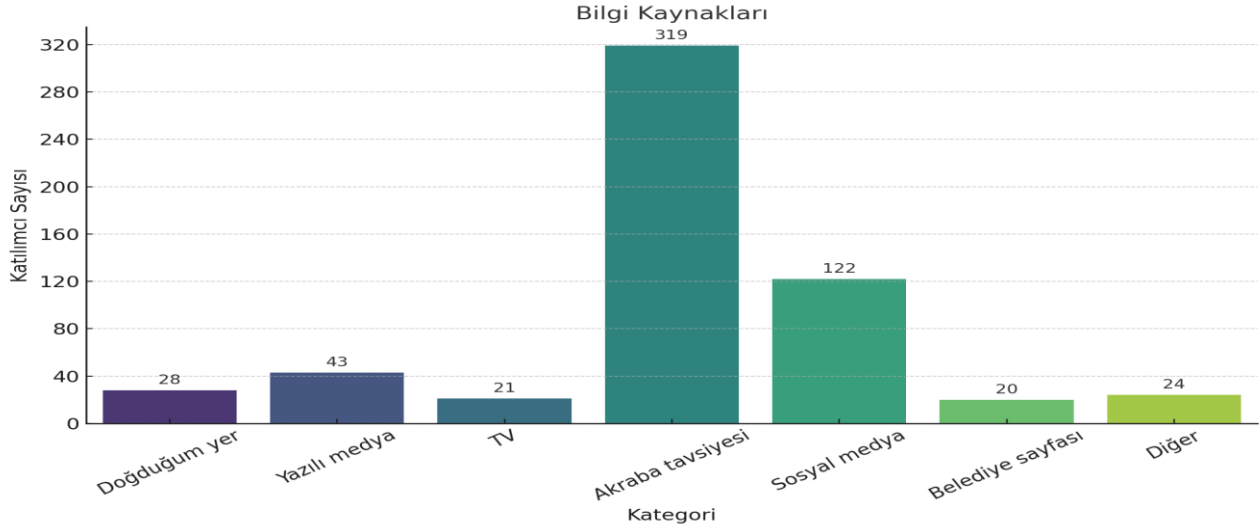
Madran ve Kavşit de önemli dönemsel destinasyonlar olarak göze çarpmaktadır. Bu bulgu, yayla turizmi geliştirme stratejilerinin, sadece dönemsel ziyaretleri artırmaya değil, aynı zamanda yaylaları daha sık ziyaret edilebilir hale getirecek, düzenli etkinlikler ve altyapı iyileştirmeleri gibi unsurlara odaklanılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Diğer yaylalar için ise öncelikle farkındalığı ve ziyaretçi sayısını artırmaya yönelik temel tanıtım ve erişim projeleri oluşturulmalı ve hayata geçirilmelidir.

Şekil 9: Katılımcıların Yayla Ziyaret Sebepleri

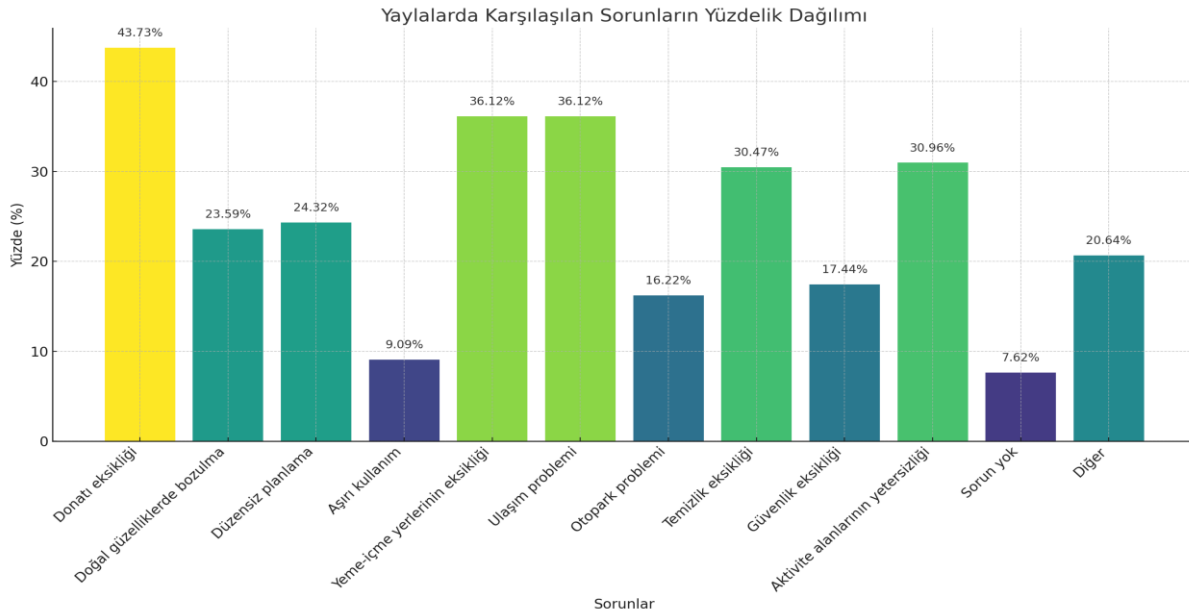
Yayla ziyaret sebeplerine bakıldığında katılımcıların piknik yapmak (%46,19), doğa ve manzara güzelliğini seyretmek (%42,51) ve açık havada zaman geçirmek (%41,03) gibi rekreasyonel faaliyetleri tercih ettikleri görülmektedir. Yürüyüş yapmak (%27,52) ve misafir gezdirmek (%21,38) de önemli ziyaret nedenleri arasında yer almaktadır. Şekil 9'a göre, yerel halkın yaylaları ziyaret etme nedenleri ağırlıklı olarak rekreasyonel ve doğayla iç içe olma arzusudur. En önemli üç neden; piknik, manzara seyretme ve açık havada zaman geçirmedir. Bu bulgu, yaylaların turistik bir destinasyon olmasının yanı sıra günlük yaşamın stresinden uzaklaşmak ve doğayla yeniden bağlantı kurmak için tercih edildiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Şekil 9'daki verilere bağlı olarak, yerel halkın yaylaları öncelikli olarak rekreasyonel amaçlarla ziyaret ettiğini söylemek mümkündür. Piknik, manzara seyri, açık hava ve yürüyüş gibi faaliyetler, en önemli ziyaret sebepleridir. Yayla turizminin geliştirilmesi için, mevcut bu eğilimleri destekleyecek altyapı (piknik alanları, yürüyüş parkurları) ve tanıtım faaliyetlerine yönelmek gerekmektedir.

Şekil 10: Katılımcıların Bilgi Kaynakları Dağılımı

Katılımcıların yaylalar hakkındaki bilgi kaynakları değerlendirildiğinde arkadaş ve akraba tavsiyesi (%78,38) en yaygın bilgi kaynağıdır. Sosyal medya (%29,98) da yaylalar hakkında bilgi edinmede önemli bir rol oynamaktadır. Şekil 10'a göre, katılımcıların yaylalar hakkındaki bilgileri büyük ölçüde kişisel çevresinden, yani akraba ve arkadaş tavsiyelerinden edindiğini söylemek mümkündür. Dijital platformlar arasında ise sosyal medya, önemli bir bilgi kaynağı olarak dikkat çekmektedir. Geleneksel ve kurumsal kaynakların (TV, yazılı medya, belediye sayfaları) etkisi ise oldukça sınırlıdır. Bu veriler, yaylalar hakkındaki bilgilerin büyük oranda kişisel ilişkiler ve sosyal medya gibi gayriresmi kanallar aracılığıyla yayıldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, yayla turizmi geliştirme stratejilerinde "ağızdan ağıza pazarlamayı" güçlendirecek ve sosyal medya kampanyalarına ağırlık verecek yaklaşımların daha başarılı olacağına dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, yerel yönetimlerin ve ilgili kurumların, resmi kanallarının (belediye sayfaları, yazılı ve görsel medya) etkinliğini artırarak yayla turizmi hakkındaki bilgi boşluğunu doldurması önem taşımaktadır.

Şekil 11: Yaylalarda Karşılaşılan Sorunların Dağılımı

Yaylalarla ilgili karşılaşılan sorunlar incelendiğinde donatı eksikliği (%43,73), yeme-içme yerlerinin eksikliği (%36,12) ve ulaşım problemleri (%36,12) en sık belirtilen sorunlar olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca aktivite alanlarının yetersizliği (%30,96), temizlik eksikliği (%30,47) ve düzensiz planlama (%24,32) gibi unsurlar da ziyaretçilerin memnuniyetini azaltan temel sorunlar arasındadır. Şekil 11, yayla ziyaretçilerinin en çok temel altyapı ve hizmet eksikliklerinden şikayetçi olduğunu açık bir biçimde göstermektedir. Donatı, yeme-içme ve ulaşım gibi fiziki altyapı sorunları listenin başında bulunmaktadır. Temizlik ve planlama eksiklikleri de ziyaretçi memnuniyetini olumsuz etkileyen önemli unsurlar olarak saptanmıştır. Şekil 11'deki sonuçlar, Aydın'daki yayla turizminin önündeki en büyük engellerin altyapı ve hizmet eksiklikleri olduğuna işaret etmektedir. Yayla turizmini geliştirmek için öncelikli olarak donatı, yeme-içme ve ulaşım gibi temel altyapı sorunlarının çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, temizlik, güvenlik ve düzensiz yapılaşma gibi çevresel ve planlama sorunlarının da incelenmesi, yaylaların sürdürülebilir bir turizm destinasyonu haline getirilmesi bakımından önemlidir.

SONUÇ

Bu araştırmanın önemli bir turizm destinasyonu olarak değerlendirilen Aydın için ciddi teorik ve pratik çıkarımları bulunmaktadır. Aydın ili Türkiye turizminde önemli bir paya sahip olup, kruvaziyer ve deniz-kum-güneş turizmi ile dikkat çekmektedir (Arslan Özkan, 2025). Ancak bünyesinde turizm potansiyeli taşıyan yaylaların turizm kapsamında yeterince değerlendirilmediği görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, yayla turizmi açısından Aydın ili ile ilgili herhangi bir araştırmanın olmayışı büyük bir akademik boşluğa işaret etmektedir. Dolayısıyla bu araştırma gelecekteki araştırmalar için önemli bir temel oluşturmaktadır. Ayrıca elde edilen sonuçlar durum tespiti yaparak gelecekteki araştırmalara yön verebilir. Araştırmada yer verilen yaylalar Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün web sayfasından alınmıştır. Bu kapsamda 9 adet yayla (Paşa Yaylası, Kahvederesi Yaylası, Madran Yaylası, Kavşit Yaylası, Sarıcaova Yaylası, Ömür Yaylaları, Bulgurlu Yaylası, Korumaz Yaylası, Necippazar Yaylası) bulunmaktadır. Ancak araştırma esnasında yerel halkın yayla olarak nitelendirdiği başka alanlar da olduğu saptanmıştır. Kirazlı Yaylası, Pınarcık Yaylası,

Satılar Yaylası, Nacıpınar Yaylası bunlardan bazılarıdır. Hatta Karacasu Nacıpınar Yaylası'nda asırlık bir gelenek olarak kabul edilen İbir Dedesi hayrı gerçekleştirilmiştir (Yeni Vizyon, 2016). Yerel halk tarafından yayla olarak kabul edilen alanların değerlendirilmesi de literatürü zenginleştirecektir.

Araştırma sonucunda yerel halk tarafından en çok bilinen ve gidilen yaylanın Paşa yaylası olduğu görülmüştür. Ayrıca yerel halkın Madran ve Kavşit yaylalarına yönelik önemli seviyede farkındalığı söz konusudur. Karacasu ilçesinde yer alan Kahvederesi yaylası da yerel halk tarafından bilinen ve gidilen yerler arasında yer almaktadır. Ancak Sarıcaova, Ömür, Bulgurlu, Korumaz, Necippazar Yaylaları ise yerel halk tarafından bilinmeyen, gidilmeyen yerler olarak değerlendirilmiştir. Aydın doğumlu vatandaşların bile çoğunluğunun bilgi sahibi olmaması önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Gidilen dönemler açısından incelendiğinde yerel halkın genel olarak Aralık-Ocak-Şubat ve Haziran-Temmuz-Ağustos dönemlerini tercih ettikleri görülmektedir. Madran, Kavşit, Kahvederesi yaylalarına ise yerel halkın genellikle Haziran-Temmuz-Ağustos dönemlerinde gittiği görülmektedir. Yerel halkın bu davranışı yazın oldukça sıcak olan Aydın ilinde, yaylalara giderek serinleme isteği ile açıklanmaktadır. Bu sonuç Sabur ve Cömert'in (2024) Perşembe yaylası ve Doğaner'in (2021) Kadirli yaylasına ilişkin çalışmalarda elde ettikleri yaylaların yaz aylarında daha fazla ziyaretçi ağırlayan verileriyle uyumludur. Çalışmanın diğer çalışmalardan önemli bir farklılığı ise, yerel halkın en çok bilinen ve tercih edilen Paşa Yaylası'na gidiş için Aralık- Ocak- Şubat dönemini tercih etmeleridir. Bu sonucun sebebi Akdeniz iklimine sahip olan Aydın'da yaşayan vatandaşların Paşa Yaylası'na yağın karı görme isteği olarak değerlendirilmektedir.

Gidiş sebepleri açısından incelendiğinde yerel halkın, piknik yapmak, doğa ve manzara güzelliğini seyretmek, açık havada zaman geçirmek, yürüyüş yapmak ve misafir gezdirmek amaçlarıyla yaylaları tercih ettikleri görülmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda yerel halkın yılda 1-2 kez yaylalara gittiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu veri, yerel halkın yaylalara gidişinin sınırlı sayıda olduğunu göstermektedir. Yerel halkın yaylalara az gitmesinin sebebi ise yaylalar ile ilgili oluşan sorunlardır. Araştırma sonuçlarına göre yaylalarda başta donatı eksikliği, yeme-içme yerlerinin eksikliği, ulaşım problemleri yer almaktadır. Ayrıca yaylalarda aktivite alanlarının yetersizliği, temizlik eksikliği ve düzensiz planlama gibi etkenler de yerel halkın memnuniyetini azaltan temel sorunlar arasında bulunmaktadır. Çuhadar (2025) Ayder yaylasına ilişkin çalışmasında, altyapı ve üst yapının geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Benzer şekilde Çelenk (2020) yayla turizminin gelişmesi için yürütülen projelerin sınırlı olduğunu ve ulaşım, altyapı düzenlemelerinin yapılmasının zaruri olduğunu belirtmiştir.

Araştırmanın diğer önemli bir sonucu da yerel halkın yaylaları öğrenme süreçlerine ilişkin bilgi kaynaklarıdır. Yerel halkın yaylalar hakkındaki en yaygın bilgi kaynağı arkadaş ve akraba tavsiyesidir. Sosyal medya da yaylalar hakkında bilgi edinmede önemli bir rol oynamaktadır. Araştırma sonuçları ile benzer olarak, Sekban vd. (2018) araştırmasında yerel halkın Uzungöl Turizm Merkezi ve Sis Dağı Yaylası hakkında bilgi edinme kaynakları olarak sosyal medyanın, Yeşilyurt-Yılantaş Yaylası Turizm Merkezi için ise arkadaş ve akraba tavsiyesinin ön planda olduğunu tespit etmiştir. Bu durum yaylaların önemli planlı bir tanıtım faaliyetine sahip olmadığını göstermektedir. Bu kapsamda Aydın yaylalarının tanıtılmasını ilk olarak il bünyesinde yapmak gerekmektedir. Nitekim araştırma sonucu göstermektedir ki yerel halk ildeki tüm yaylaları bilmemektedir. Kesinlikle bunun üzerine özel çalışmalar yapılmalıdır. Yerel halktan turiste doğru bir tanıtım çalışması yapılmalıdır. Tanıtım çalışmalarına, başta eğitim kurumları olmak üzere ilgili paydaşların dahil edilmesi sürece katkı sağlayacaktır. Kent için önemli günler ile (Kentin kurtuluşu vb.) ilgili etkinlikler yaylalarda düzenlenebilir; festival ve şenliklerle, başta yöre halkı olmak üzere, çevreden insanlar bölgeye çekilebilir. Nitekim, Bilgin (2007) araştırma sonucunda da yöre halkının yaylaları bilmediği sonucuna ulaşmıştır, bu açıdan araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Aydın ili sahip olduğu yaylalar ile büyük turizm potansiyeline sahip olmasına rağmen, yaylalarda turizmin teşvik edilmesine çok az ya da hiç önem verilmediği görülmektedir. Araştırmanın bu sonucu Emir'in (2021) Bartın yayla turizminin yeterli düzeyde kullanılmadığına ilişkin değerlendirmesiyle benzerlik göstermektedir. Aydın yaylalarının çoğunluğunda herhangi turistik bir tesis bulunmamakta ve potansiyel değerlendirilmemektedir. Yaylalar temel turistik tesislerden yoksundur, hatta bazıları terk edilmiş ve harap durumdadır (Paşa Yaylası Otel). Aydın'ın bir turizm merkezi olarak rekabeti sürdürebilmesi için turizm cazibe merkezlerinden faydalanılması ve bunların yeterince geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca turizmin başarılı biçimde gelişmesini sağlamak için ev sahibi yerel halkın olumlu tutumlarını kazanmak gerekmektedir, yerel halkın yönetim sürecine dahil edilmesi bunu mümkün kılacaktır (Dibra ve Golemi, 2014). Yerel halkın yönetim süreçlerine dahil edilmesi noktasında, Kıykaç ve Mürteza (2025) kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk arasında etkili iletişim ve iş birliği mekanizmalarının oluşturulmasına dikkat çekmektedir. Küresel ısınma dolayısıyla sıcaklıkların artışı, turistlerin yaylalara olan

talebini arttıracak göz önünde bulundurulduğunda, yayla turizme yönelik yapılacak düzenlemeler ve yatırımlar önem kazanacaktır. Li vd. (2022) turizmin gelişimine yönelik yerleşik desteğin, turizmin başarısı ve uzun vadeli sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahip olduğunu ifade etmiştir.

Gerçekleştirilen araştırmanın bazı sınırlılıkları mevcuttur ve bu sınırlılıklar gelecekteki araştırmalarda göz önünde bulundurulabilir. İlk olarak elde edilen bulgular Aydın yaylaları ile sınırlıdır. Önceki çalışmaların Karadeniz Bölgesi'ne yoğunlaştığı düşünüldüğünde, Ege ve Akdeniz bölgeleri yaylalarını konu alan araştırmalar yürütülebilir. İkinci sınırlılık ise araştırma sürdürülebilir turizm paydaşlarından biri olan yerel halkı konu almıştır, dolayısıyla yalnızca yerel halkın yaylalara ilişkin değerlendirmeleri incelenmiştir. Bu nedenle, gelecekteki araştırmalarda daha geniş değerlendirmelerde bulunabilmek için diğer paydaşların bakış açıları incelenebilir. Son olarak araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda yayla turizmine yönelik derin içgörüler elde etmek için nitel araştırmalar yürütülebilir. Bu araştırmada elde edilen bulgular ışığında konuyla ilgili gelecekteki araştırmalara ve yerel yöneticilere ilişkin bazı öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmacılara Öneriler

- Aydın iline ait alternatif turizm kaynaklarının tespitinin yapılmasına yönelik araştırmalar geliştirilebilir.
- Yaylalarda sürekli yaşayan insanların yayla turizmine yönelik bakış açılarını ortaya çıkaracak çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Aydın'da yer alan tüm yaylalara ilişkin SWOT analizleri gerçekleştirilebilir.
- Yaylalara ilişkin gastronomik unsurların belirlenmesine yönelik araştırmalar yürütülebilir.
- Turistlerin yaylaları ziyaret etme isteğine yönelik çalışmalar yapılabilir.

Yerel Yöneticilere Yönelik Öneriler

Kısa Vadeli Öneriler

- Yasal yayla tanımı kapsamında Aydın'da bulunan tüm yaylaların tespiti yapılabilir.
- Sahip olduğu zenginlikleri tespit etmek amacı doğrultusunda yayla olarak belirlenen alanlara yönelik inceleme gezileri gerçekleştirilebilir.
- Yaylalara ilişkin bilgilerin ve görsellerin İl Kültür Turizm Müdürlüğü ve belediyelerin web sayfalarında yer alabilir.
- Yaylalara ilişkin hikayeler kayıt altına alınabilir.
- Aydın'da üniversite ya da İl Kültür Turizm Müdürlüğü öncülüğünde yayla turizmine paydaş olan tüm kurum ve kuruluşların katılacağı bir çalıştay düzenlenebilir.

Orta Vadeli Öneriler

- Yaylaların doğal güzelliklerini keşfetmek isteyenler için güvenli ve işaretlenmiş doğa yürüyüşü ve bisiklet parkurları meydana getirilebilir. Bu parkurlara yönelik haritalar ve bilgilendirme tabelaları oluşturulabilir.
- Geleneksel yayla evlerinin envanteri çıkarılıp, bu evlerin onarımı veya restorasyonu için teşvikler belirlenebilir. Bu evler, yayla turizmi kapsamında konaklama imkanı olarak kullanıma açılabilir.
- Yerel halkın yayla turizmine aktif katılımını sağlamak için rehberlik, konuk ağırlama ve yiyecek-içecek hizmetleri gibi alanlarda eğitim programları oluşturulabilir. Böylece yerel halk, turizmden elde edecek gelirlerden daha fazla pay alabilir.

Uzun Vadeli Öneriler

- Yaylalara rekreasyonel ve yiyecek ve içecek tesisleri yapılabilir.
- Müşteri çekmek için tanıtım stratejileri geliştirilebilir. (Yaylalarda bulunan güzelliklerin konaklama işletmelerinde, kent meydanlarında sergilenmesi; TV programlarında yaylalara yer verilmesi, yerel halkın yöreye çekilmesi için yılın belirli zamanlarında etkinlikler (şenlik-festival düzenlenmesi).

- Tanıtım sürecinde yerel yönetimler ve ilgili kurumlar iş birliği yapılabilir.
- Hükümet, girişimcilere mali destek ve yardım sağlayabilir.
- İlköğretim sürecinden itibaren öğrencilere Aydın'ın sahip olduğu yaylalara ilişkin bilgiler verilip geziler düzenlenebilir.
- Yerel halkın yayla turizmine ilişkin alınacak kararlara katılımını teşvik edecek uygulamalar gerçekleştirilebilir.

Araştırmaya ilişkin sonuçlar değerlendirildiğinde, Aydın ili kitlesel turizm açısından çekici, doğal ve tarihi kaynaklara sahiptir. Ancak, son zamanlarda turistlerin beklentilerindeki değişiklikler ve sürdürülebilirlik anlayışlarının önem kazanmasıyla birlikte alternatif turizm yaklaşımları popüler hale gelmiştir. Alternatif turizm seçenekleri arasında yayla turizmi turistik destinasyonlar için önemli bir yere sahiptir. Aydın ili yaylalar açısından oldukça zengin olmasına rağmen bu yaylaları turizm açısından tam anlamıyla kullanamamaktadır. Yukarıda oluşturulan öneriler doğrultusunda, Aydın'da yer alan yaylaların tanınırlığının artacağı ve eksikliklerinin giderileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda yayla turizminin gelişimi için merkezi hükümetin, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve üniversitelerin koordinasyon içerisinde hareket etmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Agaliotou, C. (2015). Reutilization of industrial buildings and sites in Greece can act as a lever for the development of special interest/alternative tourism. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 175, 291-298.
- Akyol, C., & Çalık, İ. (2022). Türkiye'de yayla turizmi üzerine yapılmış lisansüstü araştırmaların bibliyometrik analizi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 299–315.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif turizm*. Detay Yayıncılık.
- Arslan Özkan, A. (2025). turist rehberlerinin coğrafi işaretli gastronomik ürünleri farkındalıklarının incelenmesi , *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 13(2), 1093-1113.
- Aydın Vakfı. (t.y.). *Yaylalar*. <http://www.aydinvakfi.org.tr/yaylalar.html> (Erişim tarihi: 21.07.2025)
- Batman, Z. P., Kurtaslan, B. Ö., & Demirel, Ö. (2019). Evaluation of high plateau tourism in Eastern Black Sea region of Turkey. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 20(1), 125–133.
- Bekdemir, Ü., & Özdemir, Ü. (2002). Doğu Karadeniz Bölümünde gelişmekte olan yayla turizm merkezlerine bir örnek: Bektaş Yaylası. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(7).
- Bilgiç, İ. (2007). *Sakarya yaylalarının turizm açısından pazarlanabilirliği; sorunlar ve çözüm önerileri* [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi].
- Bilici, N., & Işık, Z. (2018). Bölgesel kalkınmada yayla turizmi: Rize ili örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1–21.
- Çak, M. (2024). Küresel ısınmanın Arap turistlerin destinasyon tercihlerine etkisi üzerine nitel bir araştırma: Uzungöl örneği. (Yayınlanmamış çalışma).
- Çalık, İ., Düzgün, E., Ödemiş, M., & Düzgün, A. (2021). *Gümüşhane'de yayla turizmi (sürdürülebilir turizm bakış açısıyla)*. Gümüşhane Üniversitesi Yayınları. <https://hdl.handle.net/20.500.12440/5531>
- Çalışkan, S. (2025). Somut olmayan kültürel miras listesinde yer alan gastronomik unsurların sürdürülebilir kalkınma amaçları açısından değerlendirilmesi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 13(1), 935–956.
- Çelenk, H. K. (2020). Kırsal kalkınma bağlamında yayla turizminin gelişmesine yerel yönetimlerin etkisi: Ordu ilinde bir uygulama/The effect of local governments on the development of plateau tourism in the context of rural development: An application in Ordu.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Çuhadar, Ö. Ü. Y. (2025). Yayla turizmine yönelik ziyaretçi şikayetlerinin incelenmesi: ayder yaylası üzerine nitel bir araştırma. *The Journal of Academic Social Science*, 160(160), 201-219.

- Dalgıç, A., & Birdir, K. (2015). Yayla turizmine katılan turistlerin seyahat motivasyonları, algılanan değer, tatmin düzeyleri ve sadakatleri üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 3(3), 3–17.
- Dibra, M., & Golemi, S. (2014). Community perceptions on the environmental impacts of tourism: The case of the Albanian region by the Shkodra Lake.
- Doğanay, H. (2001). *Türkiye turizm coğrafyası* (3. baskı). Çizgi Kitabevi.
- Doğaner, A. (2021). Kadirli yayla turizmine yönelik tespit ve öneriler. *Çukurova Araştırmaları Dergisi*, 7(14), 296–303.
- Dönmez, F. G., & Topaloğlu, C. (2016). SWOT analysis of plateau tourism potential of Karabağlar Plateau with its authentic environment. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 223–238.
- Ekşioğlu, A. G., & Zeybek, H. İ. (2021). Yayla turizmi açısından bir inceleme: Kürtün yaylaları (Gümüşhane). *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 1298–1308.
- Emir, G. (2021). Bartın'ın turizm coğrafyası, sorunları ve çözüm önerileri.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1–4.
- Fons, M. V. S., Fierro, J. A. M., & Patiño, M. G. (2011). Rural tourism: A sustainable alternative. *Applied Energy*, 88(2), 551–557.
- Ghaderi, Z., & Henderson, J. C. (2012). Sustainable rural tourism in Iran: A perspective from Hawraman Village. *Tourism Management Perspectives*, 2, 47–54.
- Gürcün, D. (2011). *Aydın ili turizm potansiyelinin analizi* [Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi].
- Haberal, H. (2015). *Turizmde alternatif: Ekolojik turizm – Doğa turizmi – Kırsal turizm – Yayla turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Jovicic, D. (2016). Cultural tourism in the context of relations between mass and alternative tourism. *Current Issues in Tourism*, 19(6), 605–612.
- Koliouka, C., Andreopoulou, Z., Doumpos, M., Galariotis, E., & Zopounidis, C. (2023). Multicriteria evaluation of the websites of alternative tourism enterprises: Case study in the region of crete. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 70(6), 2233–2240.
- Karadağ, L. (2021). Alternative types of tourism that can be applied for sustainable tourism in Turkey. In *Tourism in Turkey* (pp. 45–59). Apple Academic Press.
- Kelley-Quon, L. I. (2018). Surveys: Merging qualitative and quantitative research methods. In *Seminars in Pediatric Surgery*, 27(6), 361–366.
- Kıykaç, B., & Mürteza, F. (2025). Toplum temelli turizmde yönetim rolü. In O. E. Çolakoğlu, Ü. Çolakoğlu & Ü. Can (Ed.), *Turizmde yönetim* (s. 159–179). Detay Yayıncılık.
- Koruyucu, N. (2016). *Adana iline bağlı Pozantı ilçesinin yayla turizmi açısından incelenmesi* [Lisans bitirme tezi].
- Kozak Akoğlu, M., & Bahçe, A. S. (2012). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000304>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTBa). (2020). *Yayla turizmi*. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10103/yayla-turizmi.html> (Erişim tarihi: 26.11.2024)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTBB). (2020). *Türkiye’de yayla kültürü*. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10150/turkiyede-yayla-kulturu.html> (Erişim tarihi: 26.11.2024)
- Li, X., Boley, B. B., & Yang, F. X. (2022). Empowerment and its divergent influence over mass and alternative tourism. *International Journal of Tourism Research*, 24(6), 786–799.

- Özdemir, H. Y., & Gültekin, Y. S. (2025). Devlet ormanlarındaki yayla alanlarının yönetimi: Düzce bölgesi üzerine hukuki bir analiz. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 21(1), 504–538. <https://doi.org/10.58816/duzceod.1521433>
- Özer, P., & Batman, Z. P. (2022). An investigation of the ecology-based tourism potential and planning approaches in high plateaus. *International Journal of Agricultural and Natural Sciences*, 15(2), 179–198.
- Pektaş, F. (2018). The effect of lifestyle on the demand for alternative tourism. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(1), 187-198.
- Pirselimoğlu, Z., & Demirel, Ö. (2012). A study of an ecologically based recreation and tourism planning approach: A case study on Trabzon Çalköy high plateau in Turkey. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 19(4), 349–360.
- Pirselimoğlu Batman, Z., & Demirel, Ö. (2015). Ecology-based tourism potential with regard to alternative tourism activities in Altındere Valley (Trabzon–Maçka). *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 22(1), 39-49.
- Sabur, D. G., & Cömert, M. (2024). Perşembe yaylasının gastronomi turizmi kapsamında değerlendirilmesi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 11(4), 50-76.
- Scheuren, F. (2004). *What is a survey?* American Statistical Association.
- Sekban, D. Ü. G., Bekar, M., & Acar, C. (2018). Trabzon ilinin yayla turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi ve farkındalık yönünden incelenmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(1), 349–361.
- Sezer, İ. (2015). Doğu Karadeniz’de gelişme potansiyeli yüksek bir yayla turizm merkezi: Kulakkaya Yaylası. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20(34), 89–114. <https://doi.org/10.17295/dcd.21997>
- Sezer, İ., & Kılıç, M. (2015). Yayla turizmi ve rekreasyon amacıyla yaylalara gelen ziyaretçilerin bakış açılarının değerlendirilmesi: Kulakkaya Yaylası örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(2), 08–16.
- Shona, M. (2019). *Descriptive research: Definition, types, methods & examples*. <https://www.scribbr.com/methodology/descriptive-research/> (Erişim tarihi: 22.06.2023)
- Somuncu, M., Akpınar, N., Çabuk, N., Kurum, E., & Özelçi Eceral, T. (2012). Doğu Karadeniz bölgesi yaylalarında çevresel değişim. Ankara Üniversitesi.
- Taştan, H., & Kızıllırmak, İ. (2019). Turizm çeşitleri ve şekilleri. In A. C. Çakıcı (Ed.), *Kavramlar ve örneklerle genel turizm* (s. XX–XX). Detay Yayıncılık.
- T.C Karacasu Kaymakamlığı, (2020). Eko-Turizm Yürüyüş ve Bisiklet Parkurları. <http://www.karacasu.gov.tr/eko-turizm-yuruyus-ve-bisiklet-parkurlari>. Erişim tarihi: 21.07.2025
- T.C. Kuyucak Kaymakamlığı (t.y). İlçenin Tarihi Ve Coğrafi Yapısı. <http://www.kuyucak.gov.tr/tarihce>. Erişim tarihi: 21.07.2025
- TUİK (2024). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684>. Erişim tarihi: 20/07/2025
- Türkiye Kültür Portalı. (t.y). Kampçılık - Paşa Yaylası – Aydın. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/aydin/turizmaktiviteleri/pasa-yaylasi850961>. Erişim tarihi: 21.07.2025
- Türkiye Kültür Portalı. (t.y). Turizm Aktiviteleri. Doğa Yürüyüşü (Trekking) - Madran Yaylası – Aydın. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/aydin/turizmaktiviteleri/madran-yaylasi>. Erişim tarihi: 21.07.2025
- Yeni Vizyon (2016). Nacıpınar Haberleri. <https://www.yenivizyon.net/Nac%C4%B1p%C4%B1nar-Yaylas%C4%B1-haberleri.htm> Erişim Tarihi:25/07/2025.
- Yeni Söke Gazetesi (2023). Doğa tutkunlarına: Aydın'ın keşfedilmeyi bekleyen 4 Yaylası <https://yenisokegazetesi.com/haber/17392282/doga-tutkunlarına-aydinin-kesfedilmeyi-bekleyen-4-yaylasi>. Erişim Tarihi:25/07/2025.

- Yeni Söke Gazetesi (2024). Çine'nin saklı bahçesi: Kavşit Yaylası görenleri büyülüyor <https://yenisokegazetesi.com/haber/20099687/cinenin-sakli-bahcesi-kavsit-yaylasi-gorenleri-buyuluyor>. Erişim Tarihi:21/07/2025.
- Yeni Söke Gazetesi (2025). Aydın sıcağına serinleten çözüm: Birbirinden güzel yaylalar. <https://yenisokegazetesi.com/foto/25297949/aydin-sicagina-serinleten-cozum-birbirinden-guzel-yaylalar?4> . Erişim Tarihi:25/07/2025.
- Yürüdü, E., & Dicle, M. (2011). Settlements–natural environment relationships and tourism potential in Çamiçi (Tokat–Turkey). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 19, 208–215.
- Zaman, M. (2001). Yayla turizm merkezlerine bir örnek: Hıdırnebi Yayla Kent. *Doğu Coğrafya Dergisi*, (6), 215–236.

Research Article**Yerel Halkın Yayla Turizm Farkındalığının İncelenmesi: Aydın İli Örneği***Examining the Local People's Awareness of Plateau Tourism: The Example of Aydın Province***Ozan ESEN**

Dr., Milli Eğitim Bakanlığı

ozan.esen@adu.edu.tr<https://orcid.org/0000-0002-1410-6282>**Extended Summary**

Plateau tourism, a relatively new concept, has recently gained attention from tourists, primarily targeting domestic and foreign markets, despite its long history of transhumance activities. Plateau tourism is a type of tourism that allows people who want to be in touch with nature to both fulfill their desires and experience different cultural pleasures (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012). This rural tourism activity, primarily aimed at health, rest, and sports, offers a peaceful escape from city life. Plateau tourism, one of the rural tourism activities, is “a type of tourism that arises from people participating in touristic trips to plateaus for purposes such as health, rest, and sports” (Albayrak, 2013). Plateau tourism provides urban dwellers with a chance to unwind in a natural setting, allowing them to disconnect from the hustle and bustle of city life (Taştan ve Kızıllırmak, 2019). In addition, rising temperatures due to global warming, which is considered a significant environmental issue, will direct tourists away from classic beach destinations and towards cooler mountainous and plateau areas (Çak, 2024).

In Turkey, the Eastern Black Sea region has the most intense transhumance activities and the highest number of plateaus. The Eastern Black Sea region is popular for its unique landscape, diverse plants and animals, wooden architecture, and traditional lifestyle. (Somuncu vd., 2012). This popularity is also reflected in academic research. Additionally, according to the research of Akyol & Çalık (2022), 36 theses regarding plateau tourism were reached. Research has been conducted not only by tourism researchers but also by those in fields such as forestry engineering, landscape architecture, geography, and agricultural economics. The aim of this study is to evaluate the plateau tourism awareness of the local people of Aydın province. There are 9 plateaus in Aydın province that can be evaluated as tourism products: Paşa Plateau, located 22 km from Aydın, Kahvederesi Plateau in Karacasu, Bulgurlu Plateau in Bozdoğan, Sarıcaova and Ömür Plateaus in Kuyucak, Madran Plateau, Korumaz Plateau and Kavşit Plateau in Çine. This research is unique as it focuses on the Aydın plateaus, filling a gap in existing literature and aiming to aid decision-makers in the sector.

The study used the survey technique, a quantitative research method, to quickly collect information from a sample group, helping researchers draw conclusions about the entire population. It is one of the frequently used methods in market research, public opinion polls, health sciences and social science research (Scheuren, 2004). There are two basic types of surveys: descriptive and analytical surveys. A descriptive survey does not assume any hypothesis; instead, it is used to collect data in order to understand the general trends, incidence (frequency of occurrence), and prevalence (widespread occurrence) of the outcome of interest. An analytical survey tests a hypothesis-driven question on the relationship between collected factors. Both approaches are broad in scope and are quite useful when applied appropriately to the researcher's question (Kelley-Quon, 2018). Descriptive surveys address questions such as what, where, and when; these methods do not test hypotheses (Shona, 2019). In line with this information, a descriptive survey was used in the research to measure the plateau tourism awareness of the local people of Aydın province. The survey questions were prepared based on the studies by Sezer and Kılıç (2015), Koruyucu (2016), Gülpınar Sekban et al. (2018), and Özer and Pirselimoglu Batman (2022). The survey consists of two parts: a first part with five demographic questions and a second part with six questions to assess participants' awareness of plateau tourism.

The research universe consists of locals in Aydın, with a population of 1,175,011 as of 2025. The sample size is determined by population size, confidence level, margin of error, and variance size. Convenience sampling method, a non-probability sampling type, is used to represent the universe. Convenience sampling is a method that provides researchers with significant advantages in terms of time and cost, and is frequently used in the social sciences (Etikan vd., 2016). In this regard, the number of participants representing the universe is 384 at a 95% confidence level (Krejcie & Morgan, Cohen, 1988). Sezer and Kılıç (2015) applied a survey to 125 people, Dalgıç and Birdir (2015) to 231 people, Korumaz (2016) to 300 people, Gülpınar Sekban et al. (2018) to 138 people. The survey, conducted between January and June 2025, involved 430 people. After eliminating 23 invalid surveys, 407 were found suitable for analysis. The data was analyzed and interpreted using the SPSS statistical program, indicating a satisfactory level of reach.

The plateaus included in the research were taken from the website of Aydın Provincial Directorate of Culture and Tourism. In this context, there are 9 plateaus (Paşa Plateau, Kahvederesi Plateau, Madran Plateau, Kavşit Plateau, Sarıcaova Plateau, Ömür Plateau, Bulgurlu Plateau, Korumaz Plateau, Necippazar Plateau). The research revealed that the locals also identified other areas as plateaus. Kirazlı plateau, Pınarcık plateau, Sadılar Plateau, Nacıpınar plateau are some of them. In fact, the İbir Dedesi charity, which is considered a centuries-old tradition, was carried out in the Karacasu Nacıpınar plateau (Yeni Vizyon, 2016). The Provincial Directorate of Culture and Tourism and local governments are expected to accurately assess the plateau tourism potential of Aydın province based on local people's acceptance of these areas.

The Pasha plateau is the most visited plateau by locals, with a high level of awareness about the Madran and Kavşit plateaus. Kahvederesi plateau in Karacasu district is also visited. However, Sarıcaova, Ömür, Bulgurlu, Korumaz, and Necippazar plateaus are considered unknown. This is considered a significant deficiency, as most citizens born in Aydın are not informed about these areas. The study reveals that locals generally prefer visiting the Pasha plateau between December-January-February and June-July-August, with the most significant preference being during this period. The reason for this outcome is believed to be the desire of Aydın's Mediterranean-climate citizens to witness snowfall on the Paşa Plateau. Locals typically visit the Madran, Kavşit, and Kahvederesi plateaus during June-July-August due to their desire to cool off during the hot summers in Aydın province..

The study reveals that locals visit plateaus for various reasons, including picnicking, nature and scenery enjoyment, outdoor activities, walking, and hosting tours, resulting in a 1-2 annual visit for these purposes. The data indicates that locals visit plateaus infrequently due to the issues associated with the plateaus. According to the research results, there are problems such as lack of equipment, lack of food and beverage places and transportation problems in the plateaus. The satisfaction of the local population is significantly reduced by factors such as insufficient activity areas, lack of cleanliness, and irregular planning in the plateaus.

The research also highlights that local people primarily learn about plateaus through recommendations from friends and relatives, which is the most common source of information about these areas. Social media significantly aids in acquiring information about plateaus, indicating that these areas lack significant planned promotional activities. Further research is recommended, along with a promotional campaign from local residents and tourists, to further explore this topic. Stakeholders, particularly educational institutions, can enhance promotional activities by organizing events related to city liberation and festivals in plateaus. These events attract locals and visitors to the region, promoting the city's importance and cultural heritage. Bilgin (2007) found that locals were unaware of the plateaus, a finding that aligns with this study in this regard.

Aydın province's plateaus hold significant tourism potential, yet their promotion is often overlooked. There are no tourist facilities in the majority of the plateaus and their potential is not evaluated. The plateaus lack basic tourist facilities, some are even abandoned and dilapidated (Pasha Plateau Hotel). To maintain its competitiveness as a tourist destination, Aydın must effectively utilize its tourist attractions and develop them. To ensure successful tourism development, it's crucial to gain positive attitudes from the local population and involve them in the management process. Based on the results of the study, suggestions were made to researchers and local administrators for the theoretical and practical development of plateau tourism.

Ek:1

Sayın Katılımcılar,

Kırsal turizm etkinliklerinden biri olan yayla turizmi, “*insanların sağlık, dinlenme, spor yapma gibi amaçlarla yaylalara yönelik turistik seyahatlere katılmalarından doğan bir turizm çeşididir*”. Aydın ili 9 adet yaylaya sahip olup turizm açısından potansiyel taşımaktadır. Araştırmanın amacı Aydın ili yerel halkının yayla turizmi farkındalığının değerlendirilmesidir. Araştırma sonucuna göre yayların değerlendirilmesi ile ilgili öneriler geliştirilecektir. Bu nedenle soruların tümüne ve içtenlikle cevap vermeniz büyük önem taşımaktadır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece araştırma amacıyla kullanılacaktır. Yanıtlarınızı, soruların altında yer alan seçenekler arasından uygun olanı daire içine alarak ya da açık uçlu sorularda sorunun altında bırakılan boşluğa yazarak belirtiniz. Birden fazla seçenek işaretleyebileceğiniz sorularda, size uygun gelen bütün seçenekleri işaretleyiniz. Eğer sorunun yanıtları arasında “diğer” seçeneği mevcutsa ve yanıtınız var olan seçenekler arasında yer almıyorsa, bu durumda yanıtınızı diğer seçeneğindeki boşluğa yazınız.

Yaşınız	☒ 18-24	☐ 25-34	☐ 35-44	☐ 45-54	☐ 55-64	☐ 65 yaş ve
Cinsiyetiniz	Kadın ☐	Erkek ☐				
Eğitiminiz Durumunuz	Okur yazar değilim ☐	İlköğretim ☐	Lise ☐	Üniversite ☐	Yükseklisans ☐	Ve üzeri ☐
Mesleğiniz nedir ?						
Aylık ortalama geliriniz nedir ?						

1.Aşağıdaki yaylalardan hangilerini biliyorsunuz ve hangilerine gittiniz?

YAYLALAR	Biliyorum Gittim	Gitmedim ama daha önce duydum	Bilmiyorum daha önce duymadım
Paşa Yaylası			
Kahvederesi Yaylası			
Necippazar Yaylası			
Bulgurlu Yaylası			
Ömür Yaylası			
Korumaz Yaylası			
Sarıcaova Yaylası			
Madran Yaylası			
Kavşit Yaylası			

2. Bir önceki soruya Biliyorum/ Gittim cevabını verdiyseniz yaylaya hangi dönemde gittiğinizi işaretleyiniz.

YAYLALAR	Eylül- Ekim - Kasım	Aralık-Ocak- Şubat	Mart- Nisan- Mayıs	Haziran-Temmuz- Ağustos
Paşa Yaylası				
Kahvederesi Yaylası				
Necippazar Yaylası				
Bulgurlu Yaylası				
Ömür Yaylası				
Korumaz Yaylası				
Sarıcaova Yaylası				
Madran Yaylası				
Kavşit Yaylası				

3. Aşağıdaki yayla/yaylalara gitme sıklığınız nedir?

YAYLALAR	Her gün	Haftada birden fazla	Haftada bir	15 günde bir	Ayda bir	Yılda 1-2 kez
Paşa Yaylası						
Kahvederesi Yaylası						
Necippazar Yaylası						
Bulgurlu Yaylası						
Ömür Yaylası						
Korumaz Yaylası						
Sarıcaova Yaylası						
Madran Yaylası						
Kavşit Yaylası						

4. Bahsi geçen yayla/yaylara gitme sebebiniz nedir? (Cevabınız şıklarda yok ise nedir belirtiniz)

Piknik yapmak	
Yeme-içme işletmelerine gitmek	
Doğal-Organik besinlere ulaşmak	
Kamp yapmak	
Yerel mimarinin hakim olduğu butik otellerde konaklamak	
Doğa-Manzara güzelliğini seyretmek	

Misafirini gezdirmek/tanıtmaq	
Açık havada zaman geçirmek	
Yürüyüş yapmak	
Fotoğraf çekmek	
Bilimsel-eğitimsel çalışmalar yapmak	
Festival-eğlence etkinlikleri katılmak	
Diğer (Belirtiniz)	

5. Bahsi geçen yayla/yaylaları nereden duydunuz, öğrendiniz?

Orada doğdum veya büyüdüm	
Yazlı medya sayesinde(gazete, dergi vb.)	
Televizyon programları sayesinde	
Arkadaş-akraba sayesinde	
Sosyal medya sayesinde	
Belediye etkinlik sayfaları sayesinde	
Diğer (Belirtiniz)	

6. Gittiğiniz yaylalarda gördüğünüz sorunlar, eksiklikler nelerdir?

Donatı eksikliği (bank, çöp kutusu vb.)	
Doğal güzelliklerde bozulma	
Düzensiz planlanma	
Aşırı kullanım	
Yeme-İçme yerlerinin eksikliği	
Ulaşım problemi	
Otopark problemi	
Temizlik eksikliği	
Güvenlik eksikliği	
Aktivite alanlarının yetersizliği	
Sorun yoktu.	
Diğer (Belirtiniz)	